

Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'da yaşanan siyasi ve idari yapıdaki değişim ve dönüşümler

Variation and transformations in Rome political and administrative structure in the transition period from republic to emperorship

Nurcan Barman¹

Received Date: 30 / 10 / 2015

Accepted Date: 13 / 04 / 2016

Öz

Roma şehri kuruluş efsanesine göre Romus ve Romulus kardeşler tarafından M.Ö.753 yılında Palatino Tepesi'nde kurulmuştur. Roma şehri gelişip büyüyen bir krallık haline gelmiştir. Roma Krallığı M.Ö. 510 yılında ise Roma Cumhuriyeti'ne dönüşmüştür. Roma Cumhuriyeti de MS.27 yılında imparatorluğa dönüşmüştür. Cumhuriyetin son yıllarında yaşanan krizler ve iç savaşlar nedeniyle Caesar yönetimi denetim altına alma girişimlerinde bulunmuştur. Fakat oligarşik tutucu yapı diktatörlüğe karşı çıkararak Caesar'ın yönetimi tek eline almasını engellemiştir. Caesar'ın ölümü ile birlikte yaşanan kriz ortamında Cumhuriyet rejimini ortadan kaldırarak İmparatorluk rejimine geçişi sağlayan Octavianus (Augustus), yönetimi ve yetkileri Cumhuriyeti korumaktan başka hiçbir amacının olmayacağı söylemiyle elde etmiştir (M.Ö.27-M.S.14). Roma cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinin yaşandığı yıllarda bir takım, siyasal, toplumsal, ekonomik, dini, hukuksal, sosyal alanlarda değişim ve dönüşümler yaşanmıştır. Roma'nın siyasi yapısı eskiye oranla giderek tek bir kişinin egemenliği altına girmeye başlamıştır. Uzun süren savaşlar ve yaşanan iç savaşlar toplumsal krizlerin yaşanmasına neden olmuştur. Yaşan kriz ortamında Roma'nın idari yapısı çözülmeye başlamış ve cumhuriyet rejimi toplumun sorunlarını çözmekte yetersiz kalmaya başlamıştır. Bu süreç içerisinde Roma'da siyasi ve idari yapısında değişim ve dönüşümler yaşanmıştır. İdari alandaki değişimler ve dönüşümler ele alınarak cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'da yaşanan idari ve siyasi değişiklikler analiz edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca geçiş sürecinde Roma'nın toplumsal yapısında da bir takım değişim ve dönüşümler yaşanmıştır. Siyasi ve idari alandaki değişikliklerin toplumsal yapı üzerindeki etkileri de irdelenmeye çalışılacaktır. Roma devletinde yaşanan siyasal, ekonomik ve sosyal değişim ve dönüşümlerin sosyal yapı ve siyasi yapı üzerindeki etkileri incelenerek cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecindeki Roma Devleti'nin siyasi ve idari çözümlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Cumhuriyet, İmparatorluk, İdari yapı, Siyasi yapı

Abstract

According to Rome city founding legend, this city is founded by Romus and Romulus brothers in Palatio Hill in 753 BC. Rome city come into being a Kingdom by developing and growing. Rome Kingdom transformed into Rome Republic in 510 BC. Rome Republic transformed into emperorship in 27 AD. Caesar attempted to control his government due to crises and civil war in recent years of Republic. But oligarchic conservative structure protested against dictatorship and stop Caesar from handling government by himself. Octavianus (Augustus) abolished Republican regime and provided to shifting to Emperorship in the crisis atmosphere after Caesar's death. He obtained government and authorization by saying that he only aimed to protect Republic (B.C.27-A.D.14). Rome experienced some political, societal, economic, religion, legal and social domains in the transition period from republic to emperorship. Rome's political structure started to come under the domination of a single one compared to the past. Long standing wars and civil wars caused societal crises. Rome's governing structure started to dissolve and republic regime remained incapable for solving problems of society in the current crisis environment. Alteration and transformations came into being in the political and administrative structure of Rome in this period. Administrative and political alterations in Rome in the transition period from republic to emperorship will be analyzed by taking into consideration these administrative alterations and transformations. Additionally, some sort of alterations and transformations came into being in Rome's societal structure in this transition period. Additionally, political and cultural variations in Augustus period affected Rome's societal structure significantly. From these reasons, especially Augustus periods variations and transformations are tried to be investigated.

Keywords: Republic, emperorship, governmental structure, political structure

¹Eskişehir Tarihî YL Öğrencisi., Celal Bayar University, MANİSA/TURKEY, nurcanbarman2010@gmail.com

* Yapıcı eleştiriler ve destekleriyle bu çalışmanın anlamlı bir bütün oluşturmasına katkıda bulunan Prof. Dr.Hatice PALAZ ERDEMİR ve Doç. Dr. Erkan İZNİK'e şükranlarımı sunarım.

1. Giriş

Tarihsel süreç içerisinde kurulan devletler, demokrasi, oligarşi, krallık gibi çeşitli siyasi rejimler ile yönetilmişlerdir. Devletlerin içinde bulunduğu siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel yapılar siyasi rejimlerin belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Devletlerin dönem dönem içine düştüğü ekonomik, sosyal, politik krizlerde devletin sahip olduğu siyasi rejimin değişmesine neden olmuştur. Devletlerin siyasi rejim değişiklikleri kimi zaman bir diktatörün öncülüğünde ya da halk isyanlarıyla veya belirli grupların öncülüğünde çeşitli sebeplerle gerçekleşmiştir. Yaşanılan rejim değişikliği ile birlikte siyasi ve toplumsal yapıda köklü değişimler yaşanmıştır. Tarih sahnesinde uzun bir dönem yer alan Roma devleti de kuruluşundan itibaren çeşitli rejim değişiklikleri yaşamıştır. Roma ilk dönemlerinde İtalya'da bulunan Latium bölgesinde küçük bir şehir olarak kurulmuştur. Daha sonra Roma Krallığına dönüşmüştür. Roma krallığı da süreç içerisinde Roma cumhuriyetine dönüşmüştür (MÖ.510). Senato tarafından yönetilen Roma Cumhuriyeti ise, MS.27'de bir imparatorluk haline gelmiştir. Roma'nın süreç içerisinde yaşadığı bu rejim değişikliklerinde, Roma tarihi açısından en köklü değişimlerin yaşandığı süreç cumhuriyetten imparatorluğa geçişin yaşandığı dönemde görülmüştür. Bu dönemde Roma siyasi, dini sosyal, ekonomi, hukuki, toplumsal alanlarda köklü değişimler ve dönüşümler yaşamıştır. Yaşanan bu değişimler ve dönüşümler Roma'nın daha sonraki dönemlerini de derinden etkilemiştir. Roma'nın imparatorluk dönemindeki siyasal, toplumsal ve kültürel yapısının daha iyi anlaşılabilmesi için bu sürecin çok iyi bir şekilde irdelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle de çalışmamızda Roma devletinin cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinin yaşandığı dönemde politik, iktisadi, sosyal, dini, hukuki alanlardaki değişimler ele alınarak ve geçiş sürecinde yaşanan olaylar değerlendirilerek Roma'nın geçiş sürecindeki siyasi ve idari yapısı ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca siyasi erkin değişmesiyle birlikte kamu ve özel alanda yapılan değişikliklerin sosyal hayata olan etkileri de irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda özellikle Augustus döneminde yaşanan değişimler ele alınmıştır. Özellikle Augustus döneminin ele alınmasının başlıca nedenleri ise, cumhuriyetten imparatorluğa geçişin yaşandığı dönemde, Augustus döneminde yaşanan değişimler imparatorluğa geçişte önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca Augustus döneminde yaşanan siyasi ve kültürel değişimler Roma'nın toplumsal yapısını da derinden etkilemiştir. Bu nedenlerle de ağırlıklı olarak Augustus döneminde yaşanan değişim ve dönüşümler ele alınmaya çalışılmıştır.

2. Siyasi yapıdaki değişimler

Roma Cumhuriyet dönemi ya da Consul'ler dönemi, M.Ö. 509 ile M.Ö. 27 yılları arasındaki, Roma'nın ilk tarihi dönemi olan Krallık döneminin sona ermesi, son kralın çıkan halk isyanı ile tahtan indirilmesi ile başlayan dönemdir. Bu dönemde, Roma sınırları genişlemiş, nüfusu artmıştır. Cumhuriyet döneminden sonra M.Ö. 27 ile M.S. 235/284 yılları arasında ise, İlk İmparatorluk ya da Principatus dönemi yaşanmıştır (Türkoğlu, 2011,s.251).

Cumhuriyetin son dönemlerinde yaşanan iç ve dış savaşlar yüzünden Caesar bir imparatora ait olabilecek tüm yetkileri elinde toplamıştır. Halk ve senato Caesar'ın tüm yetkileri eline alarak kral kendini kral ilan etmesinden endişe duymaya başlamıştır.

Cumhuriyet için bir tehdit olarak görülen Caesar bir senatus (senato) toplantısında ortadan kaldırılmıştır (Plutarkhos, LVII-LX-LXVI). Caesar Roma'nın idari yapısını değiştirmeyi planlamış fakat bunu gerçekleştirecek fırsatı bulamamıştır. Ancak Octavianus (Augustus) Cumhuriyet rejimini ortadan kaldırarak İmparatorluk rejimine geçişi sağlayabilmiştir. Octavianus (Augustus), yönetimi ve yetkileri Cumhuriyeti korumaktan başka hiçbir amacının olmayacağı söylemiyle elde

etmiş; otoritesini, üstün erdemli (*virtus*), yüce gönüllü (*clemantia*), hak tanır (*iustitia*), görev bilincine sahip (*pietas*), ağır başlı (*gravitas*) olmak gibi Roma'nın üstün değerleri üzerine kurarak Augustusunvanını almıştır. Augustus ömür boyu temsilcilik yetkisi almış, bu görevde her beş yılda bir ya da iki kez kendisine görev arkadaşı seçmiştir. Hem geleneklerin hem de yasaların korunması işini ömür boyu üstlenmiştir. Buna dayanarak *censor* olmamasına karşın, birincisini ve üçüncüsünü görev arkadaşıyla, ikincisini de tek başına olmak üzere üç kez sayım yapmıştır (Suetonius, II. XXVII) Bütün bu yetkilerine rağmen Augustus mutlak hükümdarlıktan (*dominatus*), Senato'daki birinci senator (*Princeps Senatus*) durumuna bağlı kalarak, uzak kalmış ve kendisini Roma'da "birinci vatandaş" olarak kabul ettirmiştir. Daha sonra MÖ.12'de triumvirlerden Lepidus'un ölümüyle onun üzerinde bulunan Pontifex Maximus (Baş Rahip) görevi ve MÖ.2'de kendisine "Pater Patria" (Vatan Babası) unvanının verilmesiyle Augustus'un MS.14'de tüm unvanları İmparator Caesar, Divi Filius Augustus, PonMax, Consul XIII İmparator XX, Tribunica Potestate XXXVII, Pater Patria olmuştur. Augustus'a verilen yetki ve unvanlar sayesinde Cumhuriyet yönetiminden İmparatorluğa (ya da principatus) doğru bir geçiş olmuştur (Akşit, 1976, s. 40-41). Yaklaşık üç yüz yıl süren Principatus döneminin ilk iki yüzyılı Roma'nın en parlak dönemi olarak nitelendirilmektedir. Pax Romana dönemi olarak da adlandırılan bu süreç içerisinde Roma kurumları kökleşmişlerdir. Hellen ve Roma kültürün bir sentezi olarak geniş bir alana yayılmış ve bu uygarlık günümüz Batı uygarlığının, düşünce, sanat, hukuk ve devlet idaresi bakımından temellerini atmış ve Roma sınırları içindeki topraklara yerleştirilmiştir (Karadeniz, 2012, 47).

Augustus imparator olarak tüm yetkileri elinde topladıktan sonra MÖ. 27– MS. 25 yılları arasında eyaletleri yeniden düzenlemiştir. Roma Devleti üç yönetim bölgesine ayrılmış; Roma Kenti ve İtalya bu bölgelerden birini teşkil etmiş; eyaletler ise, "Senatus" ve "imparator eyaletleri" olarak iki yönetim grubunda toplanmışlardır. Senatus eyaletleri, güvenliği sağlanmış iç eyaletlerdirler, askerî birlik bulundurulmayan bu eyaletlerin Senatus yönetiminde olmakla birlikte, princeps'in denetiminde bulunan bu eyaletlerin geliri "Aerarium" denilen Senatus Hazinesi'ne girmiştir. Eyaletin başında bir proconsul ya da bir proprætor atamıştır (İplikçioğlu, 2007, 93). Augustus'un dönemi ile birlikte başlayan Pax Romana sürecinde orduya eskisi kadar ihtiyaç kalmamış ve askerlerin sayısı azaltılmış, bir kısmı da emekli edilerek toprak verilmiş ve maaş bağlanmıştır. Augustus kurumsal alandayeniliklere giderek kendisine bağlı "Praetorlardan oluşan bir Muhafız Alay (Praetoriani). kurmuştur. Muhafız alayı Roma'da görev yapıyordu (Tekin, 2014, 222-223). Bu süreçte Cumhuriyet döneminin idari yapıları önemlerini yitirmeye başlamışlardır Bu kurumlardan özellikle magistratus'larışlevlerini kaybetmişlerdir. Augustus, öncelikle eyalet yöneticilerine destek vermek amacıyla, şövalye sınıfına mensup olanlardan seçilen pratorları görevlendirmiştir. Ancak, çok kısa bir süre sonra, hem eyaletler, hem de Roma şehri için yeni düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Censor'lar artık görevlerini yerine getiremeye, curator'lar, yiyecek temininde başarısız olmaya başlamış ve kamu hizmetlerinde aksamalar söz konusu olmuştur. Augustus, yönetimi devralarak, praefectus vigilum, (polis/şehir devleti praefectus annonae, (Tarım arazilerinin denetimiyle ilgili memur) praefectus urbi (Roma şehirlerinin yönetilmesiyle görevli memurdur) denilen temsilcilerini görevlendirmiştir ve bu şekilde senatusun gücünü de azaltmayı hedeflemiştir (Türkoğlu, 2011, 280.). Augustus bu hedef doğrultusunda izlediği politikalarla Senatus'un itibarını artmış fakat üye sayısı giderek azaltmıştır. Senatör olabilmek için 1 milyon sestertius'luk bir servete sahip olmak gerekiyordu. Equites'lerin kapsamı genişletildi ve prestiji artırıldı. Ancak senatus, varlığını korumasına rağmen, eski gücünü yitir-

miştir (Tekin, 2014, 222.). Senatus'un sahip olduğu güç artık imparatora geçmiştir. Süreç içerisinde cumhuriyet devri kurumları işlevsizleşmiştir. Hadrianus dönemine gelindiğinde ise Roma bürokrasisi yeni bir işlev kazanmıştır. Hadrianus İmparatorun şahsi işleri ve imparatorluk işleri arasında kesin bir ayırım yapmıştır. Advocatusfisci (Hazine avukatı) denilen yeni bir makamın tesis edilmesiyle, procurator'ların yükleri azalmış ve böylece tamamıyla devlet idarisindeki işler ile ilgilenebilmişlerdir. İdari alanındaki yüksek rütbeli makamlara ise, şövalye sınıfı mensupları getirmiştir.

İmparatorun danışma konseyi olan consiliumprincipis yeni baştan düzenlenip, çoğunlukla şövalye sınıfına ait kişilere yer verilmiştir. Hadrianus yaptığı reformlarda ağırlıklı olarak şövalye sınıfını ön plana çıkartmıştır. Bunun nedeni de senato sınıfının idari alandaki gücünü azalmaktır (Türkoğlu, 2011,280). Principatus Dönemi'nde kurulan, yetki ve görev dağılımının ve devlet hizmetlerinin siyasi ve idari bakımdan örgütleniş şekli Cumhuriyet Dönemi kurumları sadece görünüşte varlığını sürdürmüş ve yeni düzenin kurumlarını yerleştirmek için vasıta görevi üstlenmişlerdir. Süreç içerisinde bu kurumlar işlevsiz bir hale gelmişlerdir. Princep güç kazandıkça bütün idari kurumlar ona tabi bir konuma gelmiştir (Karadeniz, 2012,51). Roma imparatorluğunda gerçek anlamda monarşik yönetim biçimi İmparator Hadrianus döneminde başlamıştır. İmparatorun üstünlüğü senatus üzerinde tamamen kabul edilmiştir. Kanun yapma yetkisi imparatora geçmiştir. Magistraların hiçbir yetkisi kalmamıştır (Buckland,1950,50). İmparatorluk rejimin yerleşmesiyle birlikte idari mekanizmalar imparatorların istediği biçimde şekillenmiştir. İdari yetkiler imparatorun elinde toplanmış ve imparatorun oluşturduğu yeni idari birimlere görevliler atanmıştır. İmparatorun otoritesi idari kurumlar başta olmak üzere her alanda hissedilmeye başlanmıştır.

3. Toplumsal ve sosyal değişimler

Roma Devleti'nin sınırlarının hızla genişlemesi ve şehirleşme Roma'da sosyal, siyasi ve ekonomik krizlerin yaşanmasına neden olmuştur. Roma giderek bir dünya metropolü haline gelirken, aile bağlarına dayalı kırsal yaşam parçalanmaya başlamıştır. Şehirler orta sınıftan toprak ve köle sahiplerinin katılımıyla büyürken, aristokrat sınıfı Augustus'un destekçisi olarak eyalet bürokratları olarak yönetimde yer almışlardır. Romalılaştırma ve eyalet yaşamının yayılması, şehirleşmeyi teşvik ederek eyaletler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmaya başlamıştır. Batıdaki eyaletlere Roma vatandaşları yerleştirilerek, bunların kendilerini ilgilendiren konularda özerk olmaları sağlanmıştır. Şehirleşmeyi hızlandıran diğer faktörden biride Latin kolonilerine verilen özerkliktir. Bu özerklikle kolonilerde yaşayan yerli halklar yasal haklar elde etmesiyle birlikte şehir nüfusunda artış yaşanmıştır. Şehirleşme iç savaştan sonra hızlı bir şekilde artmaya başlamış ve şehirleşme ile birlikte ekonomik ve sosyal krizler patlak vermiştir. Bir kaos ortamı oluşmuştur. Bu şartlarda küçük toprak sahipleri colonosolarak büyük toprak sahiplerine bağlanmak istememişler ve şehirlerde, devletin siyasi nedenlerle desteklediği plep sınıfına katılmışlardır.(Tamer, 2007,87).Bu şekilde Roma'nın sosyal sınıfları arasında Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde (principatus) bazı sınıfsal değişiklikler yaşanmıştır. Senatus sayısı azalırken, Augustus'un oluşturduğu Equites (atlılar) sınıfı sivil ve askeri hizmetlerde ön plana çıkmış ve önem kazanmıştır. Bu sınıf her hizmetinde Augustus'a bağlıydı. Populus (halk) sınıfı adli işlerdeki yetkilerini kaybetti. Meclisler feshedilmediği için seçme ve kanun vaazı haklarına sahiptiler, fakat imparatorun tribun'luk yetkisi (TribunicaPotestas) imparatora memuriyetler için aday seçmelerine ve teklif ettikleri yasalara müdahale ve kontrol hakkını tanıdığı için populus'lar Cumhuriyet dönemindeki kadar etkin değildiler. Meclis (comitia) imparatorun eline geçmişti. Ayak takımı için bedava

hububat dağıtımı, çok masraflı oyun ve eğlenceler yapılmamaktaydı. Bu dönemde azatlılara Augustus kendi hizmetlerinde görevler vererek azatlıların sekreterlik gibi önemli mevkilere geçmelerine imkân tanıdığı için, azatlılar süreç içerisinde nüfuz sahibi kimseler haline dönüşmüşlerdir (Akşit,1976,53-54). Augustus'un izlediği sosyal politikalar ve değişen hayat koşulları nedeniyle bu dönemde sosyal hayatta da değişimler yaşanmıştır. İtalya'da yaşayan özgür nüfusun yalnızca %10'u kasabalarda yaşamakta idi. Göçler nedeni ile nüfus azalırken, yerleşim ve doğum oranının düşmesiyle kasabalarda yaşayanların büyük çoğunluğunu köleler ve azatlılar oluşturmaktaydı. Zengin ve patricii aile sayısının azalması Roma'nın geleneksel aile yapısının yıkılışını hızlandırdı. Erkeklerin sürekli savaşta olmaları paterfamilias'ın aile içindeki otoritesini sarsmıştır (Tamer, 2007, 87). Paterfamilias'ın aile içinde güç kaybetmesinin bir sonucu olarak geleneksel Roma aile yapısı çözülmeye başlamıştır. Bu çözümlenin bir sonucu olarak da Roma toplumunda bekârlık ve çocuksuzluk yaygın bir hale gelmiştir. MÖ II. ve I. yüzyıllarda mal varlığı hızla az sayıda kişinin elinde toplanmıştır. Romalıların servetlerinin bölünmemesi için tek çocuk sahibi olmaya başlamaları ve bununla yetinmeleri, sosyal yapıyı derinden etkilemiştir (Erdemir/Barman, 2015,2719). Ayrıca Cumhuriyet Dönemi'nin sonu İmparatorluk Dönemi'nin ilk yıllarında zina üst sınıf mensupları arasında yükseliş göstermiştir. Bazı soylu evli kadınların yaşadıkları aşk maceralarıyla neredeyse, diğer soylu kadınların erdemleriyle ünlendikleri ölçüde ünlenmişlerdir (Gönenç, 2010,132).

Bu soylu kadınlar arasında en çarpıcı örnek ise, İmparator Augustus'un kızı (ve daha sonra Tiberus'un eşi) Iulia'nın yaşadığı aşk maceralarıdır. Iulia şehrin her köşesinde kendi satmıştır (Berkowitz, 2013,116). İsteddiği herşeyi yapma hakkına sahip olduğunu düşünen Iulia her türlü ahlaksızlığı yapmış ve sonunda babası tarafından sürgüne gönderilmiştir.(Suetonius, II. LXV) Ayrıca bu dönem ile ilgili cinsel hayat hakkında Pompei'deki zengin ailelerin yatak odalarının duvarlarını süsleyen freskler dönemin cinsellik algısını yansıtmaktadır. Fresklere aktarılan kadın ve cinsellik temaları toplumdaki ahlaki çözümü gösterir. Aynı şekilde dönem şairlerinden *Ovidius*(Ovidius MÖ.43-MS.17)*TheArsAmatoria* eserinde işlediği kadın ve erotizm temaları toplumun ahlaki yapısına zarar verdiği gerekçesiyle MS.8 'de Augustus tarafından sürgüne gönderilmiştir.)*OvidiusTheArsAmatoria* (Aşk Sanatı) adlı eserinde cinsel temalı şiirleri ile dönemin kadın, cinsellik, erotizm ve ahlak anlayışını anlatmaktadır. Ovidiusun eseri Roma toplumunda yaşanan sosyal ve ahlaki yapıdaki çözümlenin boyutlarını ortaya koymaktadır. Geleneksel Roma ahlak anlayışının tamimiyle değiştiğini gözler önüne sermektedir.(Bkz. *OvidiusTheArsAmatoria*)İmparatorluk Döneminin ilk yıllarında yaşanan ahlak ve aile yapısındaki bozulmalar Augustus'un kızı Iulia'nın bile Roma'nın ahlak anlayışına aykırı yaşantısı zinanın toplumda yaygınlaşmasıAugustus'u yeni hukuki düzenlemeler getirmesine neden olmuştur (Aksaray, 2012,91). Augustus'un sosyal alana yönelik reformları evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı teşvik eden, zinayı ve evlilik dışı cinsel birleşmeleri baskılayan bir dizi hukuki düzenlemeler yapmıştır. Augustus hukukidüzenlemesi temel olarak üç kanunu kapsar; *LexIulia de MartantisOrdinibu* evli ve çocuk sahibi olmayı özendirerek bekârlıkla mücadele etmeyi amaçlayan kanundur.(MÖ. 18) *LexIulia de AdulteriisCoercendis*(Zinalar ve Tecavüzler Hakkında Iulia Yasası) adlı kanunla devlet ve kamu gücü aile hayatına girmiş ve benzeri cinsel eylemler suç olarak düzenlemiş ve cezalandırılmıştır. *LexPapiaePoppea* MÖ 9 yılında yapılmış olan ve bekârlıkla mücadeleyi amaçlayan yasalarından biri olan*LexPapiaePoppaea*, MÖ 18 yılında çıkarılan *Lex de MaritantisOrdinibus* yasasında değişiklikler yapmak üzere çıkarılmıştır. Evli ve çocuk sahibi olanlara belli ayrıcalıklar tanıyan bu kanun, evli olmayanları ve evli olup da çocuk sahibi olmayanları özellikle miras hukukuna ilişkin

bazı haklardan mahrum bırakarak aile yapısını düzeltmeye çalışmıştır (Gönenç,2010, 133). Augustus çıkarttığı kanunlarla evlilik ve aile hayatına ilişkin birçok konuda yaptığı düzenlemeler ile toplumdaki yozlaşmanın önüne geçebilmek için Roma’nın geleneksel aile yapısını tekrar canlandırabilmek için, evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı özendirecek uygulamalar getirmiştir. Augustus’un bu uygulamaları sadece hukuki değil aynı zamanda sosyal değişimlere de yol açmıştır. Roma toplumda yaşanan değişimlerin bir sonucu olarak da kadın hukuki düzenlemelerin konusu olmuştur (Aksaray, 2012, s.91.). İmparatorluğun ilk yıllarından itibaren, kadın eski Roma örf ve adetlerinden tamamen değiştiren bağımsız bir tutum ve hukuki ehliyet kazanmıştır (Gaudement 1972, s.205) Augustus’un sosyal alanda yaptığı bu uygulamaların başarılı olup olmadığı konusundaki bilgiler oldukça sınırlıdır. Fakat bu süreç içerisinde kadınlar zina ve diğer suçlarda kendilerine uygulanan ağır cezai yaptırımlardan kurtulabilmek için kendilerini fahişe listelerine kayıt ettirmeye başlamışlardır (Tamer, 2007,226). Kadınlar ancak fahişe oldukları zaman caddelerde diledikleri saatlerde dolaşip tiyatrodan oynayabilirdi ve bu konuda eğitimlik yapabiliirdi. Kadınlar bu sayede uzak tutuldukları kamusal alanın içeresine girmeyi başarabiliyorlardı (Wells,1997, s.8) Bu uygulamalar Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde yaşanan krizler, çıkartılan kanunlar, sosyal yapıdaki bir takım değişimlerin yaşandığını gözler önüne sermektedir.

4. Ekonomik yapı ve dini alanda yaşanan değişimler

Cumhuriyetten imparatorluğa geçişin yaşandığı dönemde Roma’nın ekonomik yapısında ve para sisteminde köklü değişiklikler yaşanmıştır. Roma’da en erken darp edilen paralar muhtemelen MÖ.3. yüzyılın son çeyreğindedir. Eksik ve olumsuzluklarına rağmen Roma’da gündelik hayatta ağırlıklı olarak takas sistemi kullanılıyordu. Augustus dönemine kadar tutarlı olmayan bu para sistemi İtalya’daki ihtiyacı karşılayabilmiştir. Fakat tam olarak işlevsel değildir. Augustus MÖ. 31 yılında altın ile gümüşü oranlı olarak kullanan sisteme dayalı yeni bir para politikası uygulamış ve bu sistemde sestertius asıl para yapmıştır (İznic,2011,s.99). Augustus, aynı zamanda ekonomi için yeni bir memuriyet olanprocurator’luğuloşturmuştur.Procurator’lar tahıl dağıtımı, sikke basımı ve madenlerin işletilmesi gibi konularında yetkili kılmıştır.Procurator’lar, Senatus’a bağlı eyaletlerde, imparatorun mali danışmanı olarak görev yapmış ve imparatora mali konularda bilgi vermişlerdir (Bekaroğlu,2006,19). Ayrıca AugustusSenatus’un yetkilerini sınırlandırarak hazineyi kontrol altına almıştır. Devletin gelir ve giderlerini belirleyebilmek için de

Roma’ya ait olan tüm topraklarda sayım yaptırarak vergileri yeniden düzenlemiştir (Sculard,1959,220). Augustus, Cumhuriyet döneminde iki questorun idaresinde olan Aerarrium (kamu hazinesi) MÖ.23 yılında itibaren yıllık olarak kura yoluyla belirlenen iki praetor’un yönetimine vermiştir. Aerarrium eyaletlerden alınan vergilerle oluşturulmuştur. Aerrarrium gelirleri ile şehrin su ihtiyacını gidermek, tahıl stoklamak, kamuya ait bina ve yollar yapılmıştır (Bekaroğlu,2006, s.19). Ayrıca Cumhuriyetten imparatorluğa geçişin yaşandığı süreçte çıkartılan bazı kanunlar ve senatus tutanakları ile kamulaştırılmanın önü açılmıştır. Özellikle cumhuriyetin son dönemlerinde Caesar’ın çıkardığı *LexluliaAgraria*adlı kanun ile devlet tarafından ihtiyaç duyulan özel mülk sahiplerinin topraklarını kendi istekleriyle devlete devretmedikleri durumda çıkarılmıştır. Aynı şekilde kolonilerin birinde uygulanan *LexColoniaeGenetivaeIuliae*ile de söz konusu kolonide yapılması gereken su kemerlerinin, suyollarının özel arazilerden geçirilmelerinin gerekmesi durumunda, özel arazi sahiplerinin bunu engellemesi için çıkarılmıştır. Augustus döneminde de çıkarılan senatus kararlarında (MÖ.11) Roma’daki kamuya ait su kemerlerinin geçtiği toprakların özel kişiler tarafından binalar yapılarak, ağaç, bitki ve benzeri dikilerek işgal edilmiş olması karşısında

ne gibi tedbirlerin alınabileceğini konusunda çıkarılmıştır. Senatus'un aldığı kararda su kemerlerinin her iki kıyısına on beşer ayaklık şerit içinde bina yapılması ve her türlü ekim dikim faaliyetleri ağır para cezaları konarak yasaklanmıştır. Roma'da kamulaştırma MÖ.2. yüzyıldan beri uygulandığı bilinmektedir. Fakat imparatorluk rejimine geçiş ile birlikte kamulaştırma yaygınlaşmış ve giderek çağdaş kamulaştırma kurumunun niteliklerine benzer bir nitelikler kazanmıştır (Karadeniz,1975,7-19). İmparatorluğa geçiş ile birlikte Princeps elinde topladığı yetki ve güç kullanarak kamu yararını gözeterek özel mülkiyet alımlarına müdahale edebilmiştir.

Augustus uyguladığı ekonomik politikalar devletin ekonomik sisteminde köklü değişimlere neden olmuştur. Ayrıca Roma Devleti imparatorluk süreci ile birlikte hızla topraklarını genişletmeye başlamış Akdeniz Bölgesi'nde yalnızca politik ve askeri bir güç olarak değil aynı zamanda önemli ekonomik bir güç olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca o dönemdeki dünya ekonomisindeki ticari faaliyetlerinde özellikle İtalya ve eyaletler arasında gelişmiş ve uzak bölgeler arasındaki ticaret kolaylaşmıştır. Roma'nın ticari faaliyetleri kuzeyde İskandinavya, doğuda Hindistan üzerinden Çin'e güneyde Habeşistan ve Batı Afrika'ya kadar çok geniş bir alana yayılmıştır (İplikçioğlu, 2007, 989). Bu sayede Roma'nın ekonomisi güçlenmiştir. Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'nın ekonomisi büyümüş ve sistemli bir hale gelmiştir.

Cumhuriyet döneminin son dönemlerinde Roma toplum yapısında çözümler başlamıştır. Bazı yazarlar ve bazı politikacılara göre yaşanan bu toplumsal çözümler tanrıların unutulması, dine gerekli önemin gösterilmemesinden ve eski adet ve geleneklerin bozulmasının doğal sonucu olarak görüyorlardı (Sevgi,2006,s.78). Cumhuriyetin son döneminde yaşanan toplumsal çözümler Roma dini kurumları da etkilenmiştir. Daha önceleri dini bir hizmet verdiği düşünülen *auspicius* kurumu bu dönemde politikaya hizmet vermeye başlamıştı. Bu dönemde artık insanlar eskisi gibi tanrılara inanmıyordu ve onların gelecekte haber vermediklerini düşünüyorlardı. Bu sebeple de *auspices* kurumuna inanç azalmıştı. Dini inancın azalmasıyla birlikte tapınaklara verilen önemde azalmış ve tapınaklar çürümeye terk edilmişti (Bekaroğlu,2006,79-80).Augustus bu şartlarda cumhuriyet dönemi inanç anlayışını yeniden restorasyona tabi tutmayı bir zorunluluk olarak görmüş ve eski Roma'nın erdem ve inancını yeniden canlandırma çabası içine girmiştir. Bu doğrultuda Augustus, MÖ.30 yılında rahiplik görevlerine kendi politik çıkarlarına yakın olan kişileri atadı. MÖ.29 yılına gelindiğinde yeni rahip sınıfını oluşturmuştu. Şehirdeki onarıma ihtiyacı olan bütün tapınakları tamir ettirdi. MÖ.12'de PontifexMaximus'luğa seçilmesiyle birlikte de devlet dinin en üst makamındaki kişi oldu. Augustus daha önce tapınan tanrılar için verilen isimlere kendi sıfatını da ilave ederek bu tapınaklar için yeni sunaklar inşa ettirdi. PaxAugusta, FortunaAugusta gibi (Akşit,1976,55-56). Augustus'un PontifexMaximus olduktan sonra pontifex'lik işini rahat yürütebilmek için Palatinus'taki sarayının bir bölümünü devlet malı olarak ilan etmiş ve işleri buradan yürütmüştür Ayrıca Augustus yeni bir Vesta tapınağını da hizmette açmıştır. Bu sayede Vesta tapınımı da Augustus'un evinin özel bir kültü haline gelmiştir. Augustus kendi LaresAugusti kültürünü bütün Roma'ya yaymıştır. Augustus kendi lar'larına (koruyucu tanrılar) devlet dininde yer açmış aynı zamanda kendi genius'nun (Bir nevi koruyucu melek görevi gören Roma tanrısıdır) kültüründe yaygınlaştırmıştır (Baz, 1998,44). Augustus dini alanda yaptığı uygulamalarıyla birlikte siyasi bir lider olmanın yanında dini bir lider vasfı da kazanmıştır.

Augustus hayatayken Roma ve Roma'nın egemen olduğu birçok bölgede bir tanrı gibi tapınım görmüş ve ibadet edilmiştir. Augustus tanrısal bir saygı ile yüceltilmiş, adına birçok tapınak ve sunak inşa edilmiş ve aynı zamanda Augustus adına şenlikler ve kurban törenleri düzenlenmiştir. Augustus'un hayata iken elde ettiği bu saygı ve tapınım daha önce Roma'da görülen bir durum

değildi (Üreten,2012,276). Ayrıca Augustus MÖ.29 yılında resmen princeps olmadan iki yıl önce, *DiviIulius*(tanrılaştırılmış IuliusCaesar)'a bir tapınağın adanma töreninde Augustus'aithafenbasılan sikkeler üzerinde *DiviFilius* (tanrının oğlu) yazılmıştır (Meijjer,2006,28). Roma egemenliğinin yayılması ile birlikte Roma kültürü yanında Augustus için imparatorluk kültürü adı verilen yeni bir akım başlamıştır. Augustus öldüğü zaman her eyalette en az bir Roma ve Augustus sunağı bulunuyordu. MÖ. 12'de Doğu'da yaygınlaşan imparatorluk kültürü anlayışı batıya taşındı. Roma'da Augustus için bir sunak Lugdunum (Lyon) karşısına üvey oğlu Drusus tarafından inşa edildi. MS 9'da Colonia (Köln) bir sunak inşa edildi. Bu sayede imparatorluk kültürü doğu ve batı dünyasında yaygınlaşmaya başlamıştır (Akşit,1976,56). Sadece Küçük Asya'da yaklaşık otuz dört farklı sitede Augustus'a adanmış din görevlisi bulunmaktadır (Price, 2004,144-115). Augustus'un uyguladığı din politikası sayesinde Roma'nın dini anlayışında da köklü değişimler olmuştur. Augustus içinde bulunduğu siyasi, ekonomik, toplumsal ve dini atmosferi kendi politik çıkarları doğrultusunda çok iyi değerlendirmiş ve imparatorluk ideolojisini yerleştirmek için kullanmıştır. Augustus'un yeni örgütlenmesiyle farklı ve şaşırtıcı siyasal, sosyal, kültürel ve dinsel gelişmeleri destekleyen barış ortamı oluşmuştur. Oluşan bu barış ortamında modern devlet, tanrının himayesindeki monarşi, özgürlüğün kaynağı yurttaşlık düşüncesi, özel ve kamusal alandaki ilişkiler sorunu, hukuk ve adetin önemi yönetsel ve askeri alandaki çalışmalar Roma tarihinde derin ve etkileyici izler bırakmıştır (Roux, 2011,134). Geçiş süreci Roma'nın görkemli tarihinde önemli bir mihenk taşı olmuştur.

5. Sonuç

İtalya'nın Latium bölgesinde küçük bir şehir olarak kurulan Roma gelişip büyüyerek tüm Akdeniz'i çevreleyen muazzam bir imparatorluk haline gelmiştir. Yaklaşık 1200 yıl boyunca da tarih sahnesinde yer almıştır. Roma var olduğu süreç içerisinde bir monarşiden oligarşiye, cumhuriyetin bileşimi bir demokrasiye ve daha sonra da otokratik bir imparatorluğa dönüşmüştür. Roma cumhuriyetten imparatorluğa geçiş döneminde siyasi ve sosyal alanda birçok önemli değişimler yaşamıştır. Özellikle Augustus döneminde yaşanan değişiklikler Roma imparatorluğunun temellerini atmıştır. Roma'da cumhuriyetin son dönemlerinde yaşanan iç ve dış savaşlar, sosyal ve ekonomik krizler Roma'nın siyasi toplumsal yapısını zedelemiştir. Augustus Roma'nın içinde bulunduğu bu kargaşa ortamını çok iyi değerlendirerek, imparatorluk ideolojisine temel oluşturabilecek siyasi, sosyal, ekonomik, dini alanlarda köklü değişiklikler yapmıştır. Augustus elde ettiği politik ve dini unvanlar sayesinde idari erki tek elinde toplamayı başarmıştır. İlk olarak cumhuriyetin kökleşmiş bir kurumu olan senatoya kendi taraftarlarını yerleştirmiş ve senatonun tüm yetkilerini eline almış ve senatonun gücünü sınırlamıştır. Roma devletini üç yönetim bölgesine ayırarak, Princeps'e bağlı yeni kurumlar oluşturmuştur. Bu sayede cumhuriyetin kurumlarını işlevsiz hale getirmiştir. Yeni oluşturulan kurumlar sayesinde imparatorluk sisteminin temelleri atılmıştır. Siyasi alanda yapılan bu değişiklikler ile birlikte Roma cumhuriyetçi yapıdan otokratik yapıya dönüşmüştür. Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'nın siyasi ve sosyal kurumları yeniden yapılandırılmıştır. Roma'nın geleneksel kurumları yavaş yavaş imparatorluk rejimine uygun kurumlar haline gelmeye başlamıştır. Bu kurumlar imparatorluk kurumları haline getirilirken, cumhuriyet taraftarlarının tepkisini çekmemek için cumhuriyet rejimini korumak ve eski Roma geleneksel toplum yapısını geri getirmek için yapılan adımlar gibi gösterilmiştir. Augustus'un uyguladığı başarılı politikalar sayesinde de cumhuriyetten imparatorluğa yumuşak bir geçiş sağlamıştır. Bu süreçte Roma toplum yapısı da değişmeye başlamıştır. Geleneksel Roma aile yapısı çözülmeye başlamasıyla birlikte toplumsal ahlak anlayışı ve yaşam biçimleri değiş-

Barman, N. (2016). Variation and transformations in Rome political and administrative structure in the transition period from republic to emperorship. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (3), 884-895.

miştir ve değer yargıları değişmiştir. Toplumda gelenekçi ve yenilikçi insan tipleri ortaya çıkmıştır. Şehirleşmeyle birlikte yeni toplumsal sınıflar filizlenmeye başlamıştır. Bu süreçte değişen sadece siyasi rejim değildir aynı zamanda Roma'nın iktisadi, dini, hukuki, sosyal ve kültürel yapısı değişmeye başlamış ve imparatorluk ideolojisine göre şekillenmeye başlamış ve Roma imparatorluğunun temelleri atılmıştır. Augustus yaptığı uygulamalarla cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde bir nevi toplum mühendisliği yapmış ve Roma'yı siyasi idari yönden imparatorluk ideolojisine uygun bir şekilde yeniden biçimlendirmeye çalışmıştır.

Kaynakça

Antik Kaynaklar

- Augustus (2009). *Monumentum Ancyranum (Ankara Anıtı)*.(çev. Çidem Dürüşken). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Ovidius (1994). *Art Amatoria (Aşk Sanatı)*.(çev. İ.Zeki Eyuboğlu) İstanbul:Payel Yayınevi.
- Plutarkhos (2006).*BioiParalloi (Paralel Yaşamlar) Demosthenes ve Cicero*.(çev. FurkanAkderin). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Suetonius (2008).*On İki Caesar'ınYaşamı*.(çev. F.Telatar-G.Özaktürk). Ankara: TTK Yayınları.

Tetkik Eserler

- Akman, Ş.T. (2012).“Roma Antikitesinde Sosyal - Politik - Ekonomik Değişimlerin Hukuksal Yapı ve Kamu Düzeni Üzerindeki Etkileri,” *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2(2) ,s.s.89–107.
- Aksaray, B. (.2012). *Roma Hukukunda Kadınların Hak ve Fiil Ehliyeti*. İstanbul:On İki Levha Yayınları.
- Akşit, O. (1970). *Roma İmparatorluk Tarihi*. Cilt1 İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Baz F.(1998). *Roma İmparatorluk Kültü*.(Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Bekaroğlu M. (2006). *İmparator “Tiberius Zamanında (MS. 14-37) Anadolu İle Roma İmparatorluğu Arasındaki SosyoPolitik İlişkiler*. (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Berkowitz, E. (2013) *Seks ve Ceza Arzuyu Yargılamının Dört Bin Yıllık Tarihi*.(çev. Orhan Düz). 3. Basım. İstanbul: Kolektif Yayıncılık.
- Buckland, W. W. (1950). *A Text–Book of Roman LawFrom Augustusto Justinian*. Cambridge: [Eng.], UniversityPress.
- Çınar Ş. (1982). *Roma Cumhuriyet Devri İdari Sistemleri*.İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Erdemir/Barman.H./N.8 (2015).”Augustus Döneminde Roma Hukukunun Konusu Olarak Kadın”. Adana:Türkiye’de ve Dünyada Kadın Araştırmaları, Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Yayınları. s.s.268-275.
- Gaudement, J. (1972). *Roma İmparatorluğunda Kadının Hukuki Durumu*”.(çev.B.Tahiroğlu). İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi. Cilt 6.Sayı.9.s.s.205-230.
- Gönenç, İlçin F. (2010). *Roma Hukukunda Kadın*. İstanbul: On İki Levha Yayınları.

Barman, N. (2016). Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'da yaşanan siyasi ve idari yapıdaki değişim ve dönüşümler. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (3), 884-895.

- İplilikçioğlu B. (2007). *Hellen ve Roma Tarihinin Ana Hatları*. İstanbul.Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- İznik E. (2011). “İmparator Diocletianus’un “Tavan (En Yüksek) Fiyatlar Fermanı” “Edictum de pretiis-Rerum Venalium” *Ankara üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırmaları Dergisi*. Cilt 30.Sayı 49.s.s.97-130.
- Karadeniz, Ç.Ö. (2012). *Roma Hukuku-Tarihi Giriş Genel Kavramlar-Kişiler Hukuku Hakların Korunması*. Ankara: Yetkin Yayınları,
- Karadeniz Ö. (1975). *Roma'da Kamulaştırma ve Kamu Yararı Kavramı*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Price S.R.F.(2004). *Ritüel ve İktidar*. (çev.T. Esin). İstanbul:İmgeKitabevi.
- Roux, P. (2011). *Roma İmparatorluğu*,(çev.İ. Yerguz). 2. Basım: Ankara : DostKitapevi.
- Meijer,F. (2006). *İmparatorlar Yataklarında Ölmez*.(çev. G. Ergin).İstanbul:Homer Kitabevi.
- Sevgi P. (2006). *Augustus Dönemi Din ve Din Propagandası*.(Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Scullard H.H.(2011). *From the Gracchito Nero :AHistory of Rome from 133 b.c.to a.d.68*.Londonand New York :RoutledgeClassics.
- Tamer, D. (2007). *Agustus Çağında Cinsel Suçlar ve LexIulia Aldulteris Coercondis*. İstanbul: Homer Kitapevi.
- Tekin O. (2008). *Eski Yunan Ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişimYayınları.
- Üreten H.(2012).“*Menderes Magnesia'sı ve Artemis Neokoros Onuru*”.*TheJournal of AcademicSocialScienceStudies International Journal of SocialScience*. Volume 5 Issue 4.p. 271-291.
- Wells, J. (1996). *Kadın Gözüyle Batı Avrupa'da Fahişeliğin Tarihi*. (çev. Nesrin Arman).2. basım, İstanbul: Pencere Yayınları.

Extended abstract in English

According to Rome city founding legend, this city is founded by Romus and Romulus brothers in Palatio Hill in 753 BC. Rome city come into being a Kingdom by developing and growing. Rome Kingdom transformed into Rome Republic in 510 BC. Rome Republic transformed into emperorship in 27 AD. Caesar attempted to control his government due to crises and civil war in recent years of Republic. But oligarchic conservative structure protested against dictatorship and stop Caesar from handling government by himself. Octavianus (Augustus) abolished Republican regime and provided to shifting to Emperorship in the crisis atmosphere after Caesar's death. He obtained government and authorization by saying that he only aimed to protect Republic (B.C.27-A.D.14). Rome experienced some political, societal, economic, religion, legal and social domains in the transition period from republic to emperorship. Rome's political structure started to come under the domination of a single one compared to the past. Long standing wars and civil wars caused societal crises. Rome's governing structure started to dissolve and republic regime remained incapable for solving problems of society in the current crisis environment. Alteration and transformations came into being in the political and administrative structure of Rome in this period. Administrative and political alterations in Rome in the transition period from republic to emperorship will be analysed by taking into consideration these administrative alterations and transformations. Additionally, some sort of alterations and transformations came into being in Rome's societal structure in this transition period.

Effects of political and administrative alterations on societal structure will be scrutinized. Rome State's political and administrative structure in transition period from republic to emperorship will be analysed by investigating effects of political, economic and social alterations in Rome State on social and political structure. In historical period founded nations were governed by a variety of political regimes such as democracy, oligarchy, and kingdom. Political, economic, social and cultural structures in which nation is in have an important role in acquisition of political regimes. Economic, social and political crises which nations experience from time to time call for nations regime shift. Nations regime shift sometimes come into being in the leadership of a dictator or certain groups or folk due to a variety of reasons. Together with regime shifts change-over came into being in social structure. Rome state which takes part a long time in stage of history experienced various regimes shifts. Rome founded as a small city in Latium region of Italy in early years. Then it turned into Rome Kingdom. Rome Kingdom converted into Rome Republic in period. (BC.510) Rome Republic governed by senate is converted into an emperorship in AD.27. In these regime shifts which Rome experienced in time, most radical changeover for Rome's history came into being in the transition period from republic to emperorship. Rome experienced political, religious, social, economic, juridical and societal radical variations and transformations in this process. These experienced variations and transformations affected Rome's future ages. It is necessary to scrutinize this process deeply in order to better understanding of Rome's emperorship periods political, societal and cultural structure. That's why in the present study political, economic, social, religious, juridical variations and issues are taken into consideration in Rome State in the transition period from republic to emperorship period and Rome's political and administrative structure in this transition period is practiced to reveal. Additionally, together with the political shift social life effects of public and private sector changes are tried to be investigated. Especially Augustus period variations are taken into investigation in the present study. One of the main reasons of dealing with especially Augustus Period is that Augustus period

Barman, N. (2016). Cumhuriyetten imparatorluğa geçiş sürecinde Roma'da yaşanan siyasi ve idari yapıdaki değişim ve dönüşümler. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (3), 884-895.

variations had an important role in the transition period from republic to emperorship. Additionally, political and cultural variations in Augustus period affected Rome's societal structure significantly. From these reasons, especially Augustus periods variations and transformations are tried to be investigated.